

**МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА
ПО ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА**

Анализ на данните за нотификациите по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), свързани с храни обработени с йонизиращи лъчения за 2017 г. (01.01 – 11.12.2017)

Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF), която е обща за всички държави членки, е създадена с *Регламент (ЕО) № 178/2002*¹. Системата подпомага държавите членки при действията им, като позволява бърз обмен на информация за рисковете, произтичащи от храни или фуражи и за мерките, които са взети или предстои да бъдат взети за овладяване на тези рискове и има за цел да предостави на контролните органи добре функциониращ инструмент за уведомяване за рискове за здравето на човека, произтичащи от храни или фуражи.

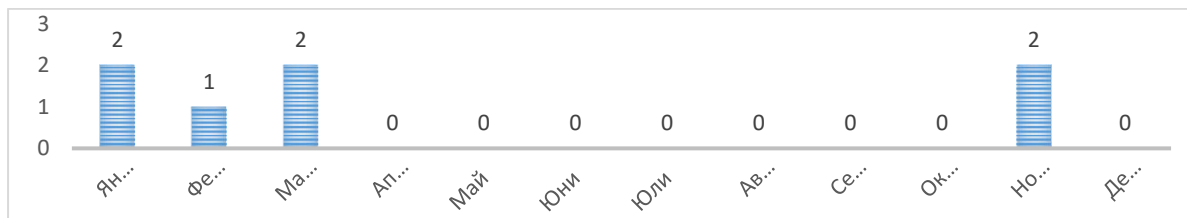
Законовата база за функционирането на системата:

- член 50 от *Регламент (ЕО) № 178/2002*;
- *Регламент (ЕС) № 16/2011 за установяване на мерки за прилагане за Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи*;
- член 30б от *Закон за храните*;
- член 47 от *Закон за фуражите*.

В настоящия материал са проследени данните от RASFF, засягащи **храни обработени с йонизиращи лъчения**, за 2017 година (до **11.12.2017 г.**).

Общият брой на нотификациите, отнасящи се до храни обработени с йонизиращи лъчения за посочения период е **7 бр.**

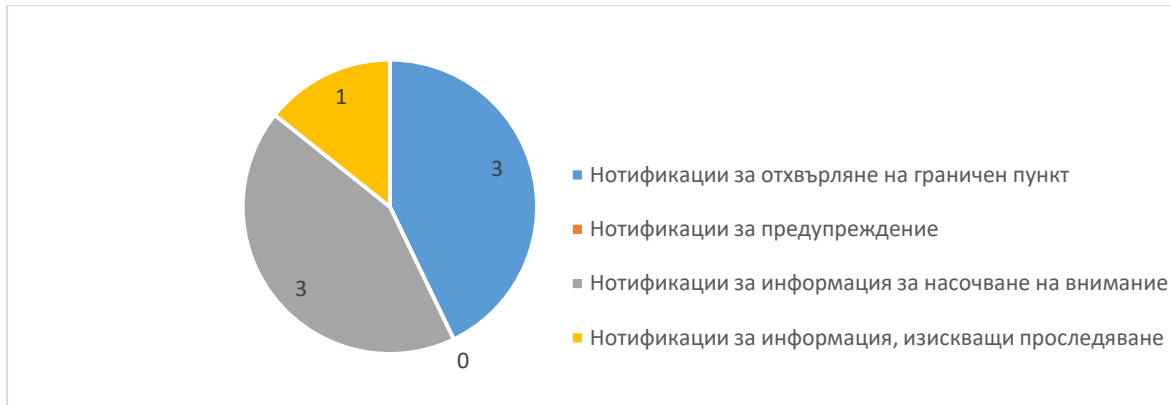
На **Фигура 1** е показана тенденцията на броя на нотификациите за 2017 година.

Фигура 1 Брой нотификации за 2017г.

¹ *Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните*

Резултатите за видовете нотификации от RASFF системата относно храни обработени с йонизиращи лъчения, са представени на **Фигура 2**. Нотификациите за отхвърляне на граничен пункт са **3 броя**, нотификации за информация за насочване на внимание - **3 броя** и нотификации за информация, изискващи проследяване - **1 брой**. Няма нотификации за предупреждение.

Фигура 2

При регистрираните проблеми с безопасността на храните, публикувани в RASFF относно храни обработени с йонизиращи лъчения, представлява интерес разпределението на нотификациите **по установени рискове и засегнати продукти**.

- При нотификациите за отхвърляне на граничен пункт е установено следното: **Неразрешено облъчване на Phyllanthus niruri прах от Индия и червен ориз на прах от Китай – 3 бр.**

При горепосочените нотификации, рискът за консуматора е определен, като несериозен.

При нотификациите, издадени на база официален контрол на пазара, собствен мониторинг и др. (нотификации за предупреждение, нотификации за информация за насочване на внимание и нотификации за информация, изискващи проследяване е установено следното:

- **Нотификации за предупреждение – няма.**
- **Нотификации за информация за насочване на внимание:**

Установяване на **високо ниво на радиоактивност в гъби** от Беларус и **неразрешено облъчване на живи двучерупчести мекотели**, с произход Турция – **2 бр.** (рискът е **определен за сериозен**); **неразрешено облъчване на хранителни добавки**, с произход САЩ – **1 бр.** (рискът е **определен за несериозен**);

- **Нотификации за информация, изискващи проследяване:**

Неразрешено облъчване на хранителна добавка с екстракт от гуарана и калций от САЩ – **1 бр.** Рискът е определен за несериозен.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите в системата, спрямо същия период на 2016 г.

За 2016 година, общият брой на нотификациите, отнасящи се за храни обработени с йонизиращи лъчения е **5 бр.** От тях **2 бр.** са нотификации за информация за насочване на внимание **2 бр.** са нотификации за информация, изискващи проследяване **и 1 бр.** са нотификациите за отхвърляне на граничен пункт. Няма нотификации за предупреждение. Виж. **Фигура 3.**

Фигура 3

По отношение на класификацията на риска, и през двете години при по - голяма част от нотификациите, рискът е определен, като несериозен. Виж. **Фигура 4.**

Фигура 4

Нотификации за България

За отчетния период за 2017 г., България не е била засегната по нито една нотификация, отнасяща се за храни обработени с йонизиращи лъчения. Същото се отнася и за 2016 г.

Изводи и тенденции:

На базата на проучването на данните от системата RASFF за 2017 г. относно за храни обработени с йонизиращи лъчения, могат да се направят следните изводи:

1. През 2017 г., в сравнение 2016 г. се наблюдава покачване на броя на нотификациите (за отхвърляне на граничен пункт);
2. През 2017 г. повечето несъответствия, свързани с неразрешено облъчване се наблюдават при хранителни добавки (5 случая от 7), докато през 2016 г. е докладван само един случай;
3. През 2016 г. са нотифицирани 2 бр. несъответствия, свързани с неразрешено облъчване на риба и рибни продукти. През 2017 г. не са констатирани несъответствия при риба, но е установено неразрешено облъчване на живи двучерупчести мекотели.
4. **И за двете години България не е засегната по нито една нотификация.**

Изготвил: д-р Аксиния Антонова – главен експерт в дирекция „Комуникация на риска, обучение и Контактен център“ при ЦОРХВ

11.12.2017 г.